tion and the basement of the tower that stood near the town hall's N façade was discovered and later restored. During the 2012 excavation, it was determined that 19th-century earthwork had badly damaged the foundation of the town hall building, the building's N wall to the W of the tower probably being completely demolished. Only small fragments of partition walls, the paving inside the building, and a small fragment of the S wall of the town hall building have survived (Fig. 5). A steel anvil (Fig. 6), metal smelting related finds, sherds of household pottery, stove tile fragments (Fig. 7), etc. were discovered inside the building. In investigating the site of the former market square near the town hall, it was determined that the square's surface was redone in the 19th or early 20th century. The ground in the area to the S of the church had been dug up and it was fill to the W of the church. The square was paved with stone. Under the paving redone in the 19th–20th century, several cultural layer horizons, the earliest of which dates to the 16th century and richest should be dated to the second half of the 17th–19th centuries, were distinguished in the W part of S. Dariaus ir S. Girėno (formerly Rotušės and Turgaus) Square.

A smaller scale excavation (7.5 m^2) was conducted at Gardino St. 1 on the grounds of the former Dominican monastery that was founded in the early 17th century (Fig. 10). Wall fragments of suspected monastery buildings were discovered in the investigation, which was begun in 2011 (Figs. 11–12). In 2012 the excavation was also continued at Vilniaus St. 1 near the Merkinė cultural centre building which is being reconstructed.

During an excavation (7 m^2) on a plot on Nemunaičio Street to the NW of the town hall and at a somewhat greater distance from the town's centre (Fig. 13), it was determined that that the cultural layer at this site was from 1.6 m to over 2.5 m thick (Fig. 15). Based on the finds, the cultural layer's earliest horizon (Fig. 14) dates to the 15th – early 16th century and is connected with metal processing. A 19th-century basement of a building that stood near the street was discovered (Figs. 16–17).

An excavation was conducted at the site of stairs (Fig. 18) and a car park, which are being built on a slope near the river Nemunas between J. Bakšio and Seinų Streets and to the W of Merkinė hillfort at the confluence of the Rivers Nemunas and Merkys. A small number of finds (Fig. 19), which probably found their way into the excavated area through the erosion of the cultural layer, were collected. A fragment of stone paving dating to the 19th – early 20th century (Fig. 20) was discovered at the site of a square created near Seinų Street.

Gediminas Jonutis

Bakšio gatvė 10

2012 m. rugsėjo–spalio mėnesiais archeologiniai žvalgomieji tyrimai atlikti Merkinės senojo miesto vietoje (UK 3680), Bakšio g. 10. Ji yra maždaug 80 m į ŠV nuo Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios komplekso (UK 1028) ir tokiu pat atstumu į PV nuo vadinamojo Vazos namo (UK 11323). Šiame sklype 2012 m. vasarą pradėta čia stovinčio 1976–1977 m. statybos vaikų darželio rekonstrukcija bei naujų inžinerinių tinklų tiesimo darbai.

1976 m. minėto vaikų darželio statybos darbų metu sklype, nepranešus archeologams, buvo iškastos 2 vandentiekio tranšėjos. Laiku pastebėjus, archeologinius žvalgymus atliko J. Markelevičius. Nors tyrimai vyko žiemos

1 pav. Plokštinių koklių fragmentai iš žvalgymų vietos 1. G. Jonučio nuotr.

Fig. 1. Panel stove tile (Blattkacheln) fragments from survey site 1

2 pav. Šurfe 6 aptikti skliautuoto rūsio fragmentai. G. Jonučio nuotr.

Fig. 2. Vaulted basement fragments discovered in test pit 6

sąlygomis, sklype pavyko užfiksuoti dalį tranšėjų pjūvių, surinkti radinius. Tyrimų metu fiksuotas apie 1,6 m storio kultūrinis sluoksnis, aptiktas akmenų grindinys ir statinio liekanos (įgilintos iki 2,2 m). Pastarieji, remiantis ankstesnių tyrimų rezultatais kitoje Merkinės senojo miesto vietoje, datuoti XV–XVI a.

2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu beveik 5000 m^2 ploto sklype buvo ištirta 15 šurfų (45,4 m^2), žvalgytos 3 tranšėjų atkarpos (apie 71 m^2). Nustatyta, kad sklype vyrauja įvairios kilmės 0,3–1,6 m storio kultūriniai sluoksniai. Maišyti archeologiniai sluoksniai su XVIII–XX a. bei pavieniais XVII–XVIII a. radiniais aptikti tik šurfuose 3, 4, 7, 11–14. Ankstyviausi radiniai – šurfuose 6, 7, 11 bei žvalgymų vietoje 1 aptikti plokštinių koklių fragmentai (1 pav.), datuojami XVII–XVIII a. Tyrimų metu taip pat aptikta architektūrinių struktūrų – akmenų grindinių, statinių liekanų.

Apardyto grindinio, kloto iš 8x8–20x25 cm dydžio akmenų, fragmentas fiksuotas šurfe 7. Kitas geriau išlikęs grindinys, klotas iš 15x10–30x20 cm dydžio akmenų, fiksuotas žvalgymų vietoje 2. Abu grindiniai datuoti XIX–XX a.

Statinių liekanos atkastos sklypo V pakraštyje: šurfe 6 – skliautuoto rūsio fragmentai (2 pav.), žvalgymų vietoje 1 – apatinė apie 11,5 m ilgio pamato dalis (3 pav.). Atlikus architektūrinę analizę nustatyta, kad rūsio fragmentai – čia stovėjusio pastato rūsio R išorinis kampas, mūrytas iš raudonų vidutiniškai 30x14x6 cm dydžio plytų, tarp kurių būta ir su braukomis. Mūras rištas šviesiai pilku vidutinio stambumo ir riebumo skiediniu. Rišimo būdas artimas dvieiliui, tačiau dėl akmenų gausumo netaisyklingas. Iš šio mūro suformuotas cilindrinis skliautas yra vienos plytos storio, o plytos į jį dėtos skliauto išilgine kryptimi. Skliauto skerspjūvis artimas pusapskritiminiam. Pagal šiuos požymius atrastieji rūsio fragmentai datuoti XVII a. I puse.

Antrojo statinio apie 85 cm pločio pamatas, gulintis ŠV–PR kryptimi, sumūrytas daugiausia iš akmenų. PR gale pamatas pakreiptas stačiu kampu į ŠR. Negausios plytos – įvairių atspalvių nuo gelsvo iki tamsiai raudono. Viena aptikta plyta sukepusi, deformuota. Plytų dy-

3 pav. Žvalgymų vietoje 1 aptiktas pamatas. G. Jonučio nuotr.

Fig. 3. The foundation discovered at survey site 1

džiai vidutiniškai 28x14x8 cm, su braukomis. Mūras rištas smulkiu šviesiai pilku kietu skiediniu. Rišimas – netaisyklingas. Atkasto ruožo galuose išlikęs aukštesnis pamatas. Vidurinės dalies viršus nuardytas iki apatinės vien iš akmenų sumūrytos eilės. Nedidelis 2 plytų, greičiausiai lauko sienos storis ir skiedinio struktūra labiau būdingi XVII a. pradžiai, tačiau plytų formatas dar gotikinis.

Geresniam skersiniam sienų surišimui specialiai gamindavo iki juodumo sukepusias plytas, kurias dėdavo į mūrą galais ir net išdėliodavo iš jų ornamentus. Žinoma, atrastoji sukepusi plyta galėjo perdegti atsitiktinai. Gotikinis plytų rišimo būdas gynybiniuose statiniuose visoje Europoje naudotas iki XVII a. vidurio, tačiau naudojant nebe gotikinio formato plytas. Atrastasis pamatas dėl plonumo nepanašus į gynybinio statinio. Taigi, jis galėjo būti sumūrytas dar XVI a. Toks datavimas šiai vietai visiškai įmanomas, nes greta, į PV nuo pamato atkastas rūsio fragmentas, datuojamas XVII a. pradžia.

Tyrimų metu aptikti statiniai buvo konservuoti ir išsaugoti.

Bakšio St. 10

In 2012, a field evaluation (45.4 m^2 excavated, 71 m^2 surveyed) was conducted on the plot at Bakšio St. 10 in Merkinė (Varėna District, S Lithuania) Old Town. It was determined that cultural layers of various origins, 30–160 cm thick natural, fill, often mixed, and dating to the 17th–20th centuries predominated on the plot. The remains of structures dating to the first half of the 17th century (vaulted basement fragments (Fig. 2) and a foundation (Fig. 3)) as well as stone paving fragments dating to the 19th–20th centuries were found. The bulk of the finds discovered during the investigation were 18th–20th-century household pottery, while the earliest finds were fragments of 17th–18th-century panel stove tiles (*Blattkacheln*) (Fig. 1).